

مبانی نظری رویکرد تخصصی شدن هوشمندانه مناطق

محمد حسین شجاعی نژاد

محمد کاظم مسجد جامع

مهدی مسعودیان

سید سجاد هاشمی گلپایگانی

عنوان و نام پدیدآور : مبانی نظری و رویکرد تخصصی شدن هوشمندانه مناطق / محمدحسین شجاعی نژاد...
[و دیگران].

مشخصات نشر : تهران: جهاد دانشگاهی، سازمان انتشارات، ۱۴۰۳.

مشخصات ظاهری : ۱۷۲ ص.

شابک : ۷-۷۶۶-۰۴۶۰-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی : فیا

یادداشت : محمدحسین شجاعی نژاد، محمدکاظم مسجدجامعی، مهدی مسعودیان، سیدسجاد هاشمی گلپایگانی.

موضوع : عمران منطقه‌ای -- ایران

Regional planning -- Iran

عمران منطقه‌ای

Regional planning

شناسه افزوده : شجاعی نژاد، محمدحسین، ۱۳۷۶-

شناسه افزوده : جهاد دانشگاهی، سازمان انتشارات

شناسه افزوده : Press Organization Jahade Daneshgahi

رده بندی کنگره : III۳۹۵

رده بندی دیویی : ۱۲۰۹۵۵/۳۰۷

شماره کتابشناسی ملی : ۹۶۱۵۷۳۸

اطلاعات رکورد کتابشناسی : فیا

سازمان انتشارات

مبانی نظری رویکرد تخصصی شدن هوشمندانه مناطق

محمدحسین شجاعی نژاد، محمدکاظم مسجدجامعی، مهدی مسعودیان، سیدسجاد هاشمی گلپایگانی

ناشر: سازمان انتشارات جهاد دانشگاهی

چاپ: اول - ۱۴۰۳

شمارگان: ۱۰۰ نسخه

شابک: ۷-۷۶۶-۴۶۰-۶۰۰-۶۷۸

قیمت: ۱۴۳۰۰۰ تومان

نشانی سازمان انتشارات جهاد دانشگاهی: تهران، خیابان انقلاب اسلامی، خیابان فخر رازی، خیابان شهدای ژاندارمری،

پلاک ۷۲ - تلفن: ۶۶۹۵۲۹۴۸

نشانی فروشگاه مرکزی: تهران، خیابان انقلاب اسلامی، بین خیابان فلسطین و چهارراه ولیعصر (عج)، پلاک ۱۰۷۸،

فروشگاه کتاب شانزده - تلفن: ۶۶۹۶۵۰۱۷

نشانی مرکز بخش و توزیع: تهران، خیابان انقلاب اسلامی، روبروی درب اصلی دانشگاه تهران، خیابان فخر رازی، پلاک ۵۰،

مجموع تجاری منشور دانش، طبقه همکف، واحد ۶ - تلفن: ۶۶۴۸۷۶۲۵-۶

پایگاه اطلاع‌رسانی: www.isba.ir | پست الکترونیکی: info@isba.ir | فروشگاه اینترنتی: 16book.ir

این اثر، مشمول قانون حمایت مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است، هر کس تمام یا قسمتی

از این اثر را بدون اجازه مؤلف، نشر یا بخش یا عرضه کند مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

فهرست مطالب

مقدمه	۹
فصل اول: تعاریف و مفاهیم پایه	۱۱
برنامه‌ریزی	۱۳
برنامه‌ریزی	۱۳
برنامه‌ریزی منطقه‌ای	۱۴
سابقه برنامه‌ریزی منطقه‌ای در ایران	۱۶
برنامه‌ریزی استراتژیک	۱۹
توسعه درون‌زا	۲۴
تبیین معنا و مفهوم نهادها در جامعه	۲۷
نقش نهادها و نحوه کارکرد آن‌ها در نیل به توسعه درون‌زای منطقه‌ای	۳۲
کارآفرینی و ویژگی‌های کلیدی آن	۳۴
تبیین مفهوم خوشه‌های صنعتی و مزیت‌های آن	۳۷
تشریح نقش دانش و نوآوری در نیل به توسعه منطقه‌ای	۴۱
تشریح برخی از مدل‌ها و نظریه‌های اقتصاد و فضا - پایه‌های رویکرد تخصصی شدن هوشمندانه	۴۴
تشریح مفاهیم تخصصی شدن و تمرکز صنایع در مناطق	۴۸
ریشه‌های انگاره تخصصی شدن هوشمندانه	۵۵
تبیین رویکرد تخصصی شدن هوشمندانه مناطق	۵۷
تغییر ساختار اقتصادی مناطق در تخصصی شدن هوشمندانه	۵۹
تاب‌آوری	۶۲
تأثیر تخصصی شدن هوشمندانه بر تاب‌آوری اقتصادی منطقه‌ای	۶۴
تخصصی شدن هوشمندانه و حاکمیت چندسطحی	۶۸
نقش ذی‌نفعان کلیدی در تخصصی شدن هوشمندانه	۷۲

- ۷۴..... استقرار صنایع در رویکرد تخصصی شدن هوشمندانه
- ۷۶..... تخصصی شدن هوشمندانه و اقتصاد دانش‌بنیان
- ۷۹..... نقش کلیدی نوآوری، تحقیق و توسعه در تخصصی شدن هوشمندانه
- ۸۱..... خوشه‌های نوآوری و نقش آن در اجرایی‌سازی تخصصی شدن هوشمندانه
- ۸۵..... کارآفرینی و فعالیت‌های کارآفرینانه در تخصصی شدن هوشمند
- ۸۹..... تخصصی شدن هوشمندانه و توسعه درون‌زا
- ۹۱..... جمع‌بندی تعاریف ارائه شده از تخصصی شدن هوشمندانه
- ۹۱..... تشریح نقش فرایند کشف کارآفرینی در رویکرد تخصصی شدن هوشمندانه
- تشریح مفهوم شرکت‌های کوچک و متوسط و نقش آن‌ها در دستیابی به توسعه اقتصادی و منطقه‌ای از طریق تخصصی شدن هوشمندانه مناطق..... ۹۴
- به‌کارگیری سیستم نوآوری منطقه‌ای در راستای اجرایی‌سازی رویکرد تخصصی شدن هوشمندانه.

۱۰۰

- تشریح نقش دانش و نوآوری در نیل به توسعه منطقه‌ای..... ۱۰۴
- نقش فناوری اطلاعات و ارتباطات در استراتژی تخصصی شدن هوشمندانه..... ۱۰۷
- تعریف فضای دانش (مناطق یادگیری) و ویژگی‌های آن به عنوان یکی از اجزای کلیدی سیستم نوآوری منطقه‌ای..... ۱۰۹
- تولید انبوه در مقابل مناطق یادگیری..... ۱۱۳
- مؤلفه‌های یادگیری منطقه‌ای..... ۱۱۵
- ۱- روابط عمودی و افقی..... ۱۱۶
- ۲- کوچک شدن و تخصصی شدن بنگاه‌ها..... ۱۱۶
- ۳- رقابت بین بنگاه‌ها..... ۱۱۷
- ۴- بازار نیروی کار محلی..... ۱۱۷
- ۵- زیرساخت‌های آگاهی و محیط نهادی..... ۱۱۹
- دانشگاه‌ها و نقش آن‌ها برای ایجاد مناطق یادگیری..... ۱۲۰
- همکاری دانشگاه‌ها و صنعت - فرصت‌ها و موانع..... ۱۲۳
- تخصصی شدن هوشمندانه مناطق و توسعه پایدار..... ۱۲۶
- فصل دوم: اصول، عناصر و مراحل اجرایی‌سازی تخصصی شدن هوشمندانه..... ۱۲۹
- فصل سوم: تجارب کشورها در اجرای استراتژی..... ۱۳۷
- منطقه شمال دانمارک (NDR)..... ۱۴۰
- استراتژی‌ها و سیاست‌ها برای مسیر جدید توسعه - دانمارک..... ۱۴۲
- منطقه اسکانیا (اسکان)، جنوب سوئد..... ۱۴۴

فهرست مطالب ❖ ۷

۱۴۶	استراتژی‌ها و سیاست‌ها برای مسیر جدید توسعه - سوئد
۱۵۰	منطقه موراوگ رومسدال، شمال غربی نروژ
۱۵۱	استراتژی‌ها و سیاست‌ها برای مسیر جدید توسعه - نروژ
۱۵۳	جمع‌بندی تجارب
۱۵۵	فصل چهارم: جمع‌بندی
۱۵۹	منابع

مقدمه

تخصصی شدن هوشمندانه مناطق رویکردی نوین، برای توسعه متوازن منطقه‌ای در جهان است که امروزه بسیاری از کشورها سعی در به‌کارگیری آن برای مناطق مختلف دارند. رویکرد تخصصی شدن هوشمند، مجموعه‌ای از ایده‌ها و اصول جدید را به کار گرفته و گسترش می‌دهد که به مثابه گسترش از رویکردهای سیاسی گذشته در بسیاری از مناطق است. با پیشرفت روند توسعه تخصصی شدن هوشمند در مناطق، مطالعات جدیدی برای کشف تجربیات مناطق در به‌کارگیری این مفهوم آغاز شده است. این رویکرد بر استفاده از سرریز دانش و نوآوری و به‌کارگیری مناطق یادگیری و استفاده از پتانسیل‌ها و مزیت رقابتی هر منطقه، سعی در تخصصی شدن منطقه‌ای و همین‌طور ایجاد فعالیت‌های جدید در مناطق دارد. در این پژوهش، ابتدا مفاهیم و انگاشت‌های کلیدی مرتبط با مفهوم تخصصی شدن هوشمندانه معرفی خواهند شد، سپس اصول، عناصر و مراحل انجام آن از دید پژوهشگران مختلف بیان شده و تجارب عملیاتی‌سازی استراتژی تخصصی شدن هوشمندانه در کشورهای اروپایی بررسی خواهند شد. در نهایت با استفاده از مبانی نظری استخراج شده و در نظر داشتن پیشینه تجربی و عملی، در بخش نهایی جمع‌بندی صورت خواهد گرفت.

شکل: فرایند پژوهش